

Maximaal profiteren van weidegang in Nederland lastig door hoge grondprijzen

Iers weidesysteem in de veenlanden

Op het wensenlijstje van Martin Verhoef uit Bergambacht staat zoveel mogelijk weidegras in het rantsoen en lage kosten bij een productie van 8500 kg. Hij bekeek de geschiktheid van het Ierse weidesysteem met twee buitenlandse graslandspecialisten. Tijdens de discussie bleek het invoeren ervan zo makkelijk nog niet.

tekst **Martine Barwegen**

Melkveehouder Martin Verhoef uit Bergambacht zoekt naar een maximale inzetbaarheid van zijn grasland. Daarnaast wil hij de kosten per kilogram melk drukken. Maar eerst moet de ruilverkaveling in de veenlanden van Bergambacht zijn afgerond, waardoor hij kan beschikken over 62 hectare huiskavel.

Om zijn doel te bereiken denkt Verhoef aan het 'Ierse weidesysteem' (zie kader), waarin de voordelen van weidegang maximaal worden benut. Hij nodigde twee graslandspecialisten uit die werkzaam zijn bij het Teagasc, het Ierse cen-

trum voor de ontwikkeling van landbouw. De twee graslandspecialisten Jenny Jago en Adrian van Bijsterveldt, beiden afkomstig uit Nieuw-Zeeland, bezochten Verhoef. Zij waren in Nederland voor een terugkomdag van Stichting Weidegang en voor verdieping van het beweidingsonderzoek van Wageningen UR Livestock Research.

Verskil aanpak kostprijs

Aan de keukentafel van Verhoef is hun eerste vraag: 'Wat wil je met een Iers weidesysteem op jouw bedrijf bereiken?' Verhoef ziet het als volgt: met zoveel moge-

lijk weidegras in het rantsoen zoveel mogelijk melken, zodat de kosten per kilogram melk zo laag mogelijk zijn.

Een wezenlijk verschil tussen Nieuw-Zeeland en Nederland legt Van Bijsterveldt snel op tafel. 'In Nieuw-Zeeland zijn drie zaken van belang: land, vee en melkproductie. Land verschaft een langlopende financiële veiligheid. De kosten voor de aankoop van land zijn eenmalig. In Nieuw-Zeeland nemen we in de kosten voor de productie van een kilogram melk alleen de operationele kosten mee en niet de kosten voor de aankoop van het land. Wel de rente. Dat verschil in aanpak van de kostprijsberekening brengt ons markttechnisch op de juiste plek, en dat is dat we een belangrijke speler op de wereldmarkt zijn. Door de hoge kosten per kilogram melk doet Nederland op deze markt niet mee.'

Ruwvoervreters

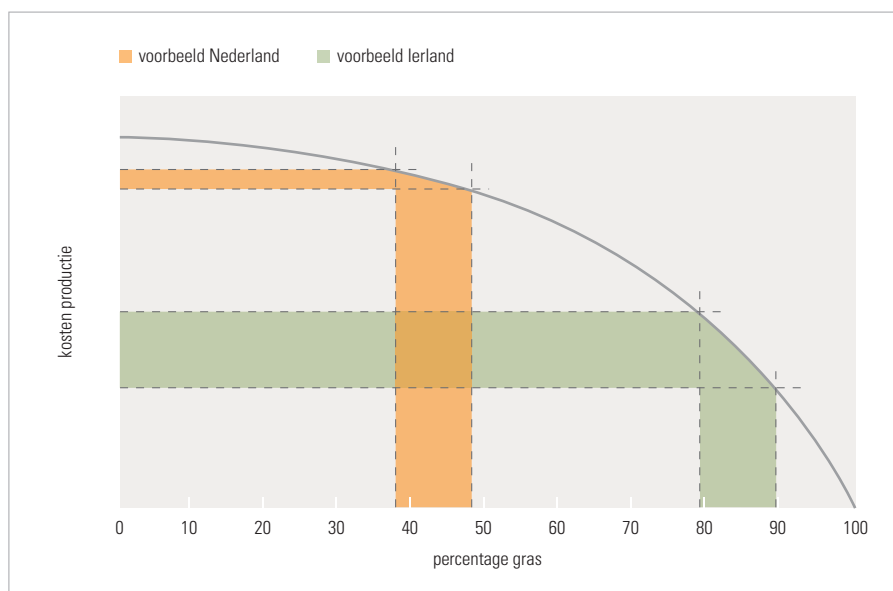
Verhoefs kosten per liter melk zijn de laatste vier jaar sterk gestegen door de aankoop van land en quotum en uitbreiding van de stal. 'Maaien kost geld, door inkuilen gaat vem verloren en de mest moet ik uitrijden', zegt Verhoef. Met beweiding wil de melkveehouder deze directe en indirecte kosten, waaronder ook de krachtvoerkosten, verminderen.

Verhoef kijkt met een Nederlandse blik naar het Ierse weidesysteem. 'Afhankelijk van de weersomstandigheden wil ik mijn 120 melkkoeien vanaf half april tot november weiden en vanaf juni tot september dag en nacht. Hiervoor wil ik niet een andere koe fokken dan ik heb en de productie op peil houden. Mijn koeien geven gemiddeld 8500 kg met 4,27% vet en 3,63% eiwit. Het eiwit is de laatste jaren gestegen mede doordat ik mais ben gaan voeren in plaats van ze alleen te weiden. De koeien zijn echte ruwvoervreters met wat mrij-bloed.'

Hoe denkt Verhoef dat in 2010, na introductie van het nieuwe weidesysteem, zijn kostenplaatje en de melkproductie ervoor staan? 'Door intensiever te weiden in grasland met een hoge vem, zo rond 1000, en zo'n twee kilogram minder krachtvoer houd ik toch de productie op peil. Tegelijkertijd dalen de kosten.'

Jago verzekert Verhoef dat zijn productie zal dalen, omdat het opnemen van voldoende voer bij grazen door een lager drogestofgehalte twee keer zo lang duurt als het eten van kuilvoer. Als Verhoef daarnaast minder krachtvoer wil voeren, dan moet hij om de productie op peil te houden toch producten als mais aankoo-

Figuur 1 – Voerkosten in Nederland tegenover de voerkosten in Ierland

pen, zo luidt het advies. En dat past eigenlijk niet bij het Ierse weidesysteem.

Kosten bepalen risico

'Heb je één voergroep?', vraagt Van Bijsterveldt. 'Een koe heeft twee maanden na afkalven een maximale ruwvoeropname van 17 kg droge stof. Dit betekent bij afkalven 12 kg en na zes maanden 15 kg. In Nieuw-Zeeland zetten we op basis van deze gegevens de verschillende groepen in de bijpassende weilanden.' Verhoef geeft aan niet seizoensgebonden te willen afkalven, omdat zo'n twaalf tot dertien kalveren per maand qua arbeid goed past in een familiebedrijf.

Verhoef oppert de mogelijkheid om in een nieuw systeem in 2010 de verse koeien te scheiden door ze de eerste zestig dagen na afkalven 's nachts op stal te houden. Dit idee komt mede vanuit de gedachte dat Verhoef krachtvoer niet in de melkstal, maar in vier krachtvoerbussen verstrekt. Hier dienen de eerste twee investeringen voor het Ierse weidesysteem zich aan. De krachtvoervoorziening moet in de melkstal komen en er is een selectiepoort nodig om de groepen na het melken te scheiden.

Wat is een 'Iers weidesysteem'?

De Ieren hebben een goed klimaat voor weidegang. Er is zo'n 285 dagen per jaar weidegras beschikbaar en op veel plaatsen valt meer dan 1000 millimeter regen per jaar. Het Iers weidesysteem gaat uit van het principe melk produceren als er gras is. Hierdoor is de productie sterk seizoensgebonden. Een Ierse melkveehouder maakt zich niet druk om de productie per koe, die

gemiddeld zo'n 4000 kg per koe draagt.

Belangrijker zijn het percentage koeien dat in zes voorjaarsweken afkalft, de tussenkalftijd, de graslandopbrengst (doel is 15 tot 16 ton droge stof per ha) en het moment dat alle percelen voor de eerste keer zijn afgegraasd. Het winterseizoen is kort en de behoefte aan kuilvoer is minimaal.

Van Bijsterveldt bekijkt de te maken kosten nader. 'Stel, je koeien eten acht ton droge stof per jaar, waarvan drie ton vers gras. Je wilt dat in de nieuwe situatie een koe in plaats van 25 zo'n 35 tot 40 procent gras in haar rantsoen heeft. De investeringen om dat te organiseren zijn een stuk groter in Nederland dan in Ierland. Bovendien is de daling in de productiekosten geringer dan in Ierland.' Van Bijsterveldt verduidelijkt zijn verhaal aan de hand van figuur 1. 'De aanpassingen moeten simpel en goedkoop zijn, om de kosten voor arbeid en aan-

passingen niet te ver op te laten lopen.' Tegen het einde van het gesprek twijfelen Jago en Van Bijsterveldt of een Iers weidesysteem Verhoef bij een gelijkblijvende productie zijn gewenste kostenverlaging brengt.

Van Bijsterveldt: 'In Nederland is grasland duur en wordt meeberekend in de kostprijs. Kostenbesparing ligt in deze situatie in het zoeken naar andere oplossingen. Ik denk aan goedkoop, energierijk voer voor de groep in de tweede helft van de lactatie, zoals suikerbieten en citruspulp.'

*Melkveehouder Martin Verhoef
met graslandspecialisten
Jenny Jago en Adrian van Bijsterveldt*

